

ТЕОРЕТИЧНЕ ОБҐРУНТУВАННЯ ЗАСТОСУВАННЯ МЕТАБОЛОМІКИ ДЛЯ ВИЗНАЧЕННЯ НОВИХ БІОМАРКЕРІВ МАСТИТУ У КОРІВ

Чаус Н.О., здобувач вищої освіти ОП «Ветеринарна медицина»
Науковий керівник – Кошевой В.І., д. філософії з вет. мед.
Державний біотехнологічний університет, м. Харків

Вступ. Одним із найпоширеніших перинатальних захворювань пов'язаних зі зниженням продуктивності, рентабельності та негативним впливом на здоров'я корів, а також здоров'я населення – є мастит (Pasternak et al., 2023). Мастит – це багатофакторне запальне захворювання молочної залози, яке викликають такі бактерії, як *Escherichia coli*, *Staphylococcus aureus* та *Streptococcus* spp. Виявляється хімічними та фізичними (колір та консистенція) змінами в молоці, тому несе загрозу рентабельності молочної промисловості. Також захворювання можна діагностувати за аномальним зовнішнім виглядом молочної залози (Thompson-Crispi, 2013; Skliarov, 2021). **Метою роботи була** характеристика значимості сучасної діагностики з метою раннього виявлення маститу за допомогою прогностичних біомаркерів, виявлених із використанням метаболоміки.

Результати. Традиційні лабораторні методи, такі як підрахунок соматичних клітин, бактеріальне культивування можуть призвести до хибно позитивних результатів – при високому рівні стресу тварини, неправильному виконанні процедури (Cantekin, 2015; Naxhijaj, 2022). Каліфорнійський тест на мастит, тест електропровідності, не можуть визначити, чи інфекція викликана основними або другорядними патогенами і залежать від інших факторів таких як вік корови і стадія лактації (Viguiet, 2009, Ryörlä, 2003). Вимірювання активності ферментів, індикатори рН, планшети-стрипи або портативні вимірювання соматичних клітин – це традиційні методи орієнтовані на виявлення маститу в момент його виникнення також можуть призвести до хибно позитивного результату, внаслідок забруднення під час відбору проб і відсутності чутливості при низькій кількості соматичних клітин (Dohoo, 2011, Labohm, 1998, Hillerton, 2000). Тому виникає необхідність якомога точніше і швидше виявляти та запобігати маститу використовуючи інші біологічні маркери. Новітня наука – метаболоміка, дозволяє визначати сотні тисяч молекул та основних клітинних шляхів, з'ясовує механізми відповіді на молекулярні ушкодження та приводить до відкриття нових біомаркерів та використання їх в якості діагностичних тестів (Claudino, 2007).

Біомаркери тварин, схильних до ризику розвитку перинатальних захворювань виявляють в сироватці, сечі або молоці. Ряд досліджень та розробок у галузі біомаркерів перинатальних захворювань дозволили поглибити патобіологію маститу. Ряд лабораторій виявили потенційні біомаркери як після родів, так і перед ними. Наприклад, виявлено, що в крові карнітин, пропіонілкарнітин та лізофосфатидилхолінацил точно вказують, які корови будуть сприйнятливими до розвитку маститу, метриту або ламініту за 4 тижні до отелення (Hailemariam, 2014; Skliarov, 2023). Дослідження молока показали, що лактат, ацетат, бутират та ізолейцин знаходяться у вищій концентрації у зразках з високим вмістом соматичних клітин (Sundekilde, 2013). Зміни діагностовані у метаболічних шляхах до та/або після родів у корів із субклінічним та клінічним маститом порівняно зі здоровими коровами демонструють докази бактеріальної активності. Зсув рівнів метаболітів може бути наслідком гострого запалення, про що свідчить підвищення рівня білків гострої фази в крові. Також відомо, що у корів із клінічним маститом визначаються зміни метаболітів сечі (Zwierzchowski, 2020).

Висновок. Розробка більш якісних та зручних тестів сприятиме покращенню заходів щодо запобігання передачі інфекції, зниження стійкості до протимікробних препаратів та мінімізації фінансових втрат. Подальша перевірка цих результатів на більшій кількості корів і в різноманітних умовах управління фермою може допомогти краще зрозуміти патологію маститу, розробити більш надійні тести, які полегшать виявлення та лікування корів та покращать загальний стан здоров'я молочного стада. Застосування метаболоміки є

ефективним інструментом, що дозволяє ідентифікувати біомаркери, які можна використовувати в якості діагностичних і прогностичних тестів на мастит у корів.

Бібліографічний список

- Cantekin, Z.; Ergün, Y.; Doğruer, G.; Sarıbay, M.K.; Solmaz, H. Süt Sığırlarında Sub-Klinik Mastitisin Tanısında Kültür ve PCR Yöntemlerinin Karşılaştırılması. *Kafkas Univ. Vet. Fak. Derg.* 2015, 21, 277–282.
- Claudino WM, Quattrone A, Biganzoli L, Pestrin M, Bertini I, Di Leo A. Metabolomics: available results, current research projects in breast cancer, and future applications. *J Clin Oncol.* 2007, 25(19):2840-6. <https://doi.org/10.1200/JCO.2006.09.7550>
- Dohoo, I.R.; Smith, J.; Andersen, S.; Kelton, D.F.; Godden, S. Diagnosing Intramammary Infections: Evaluation of Definitions Based on a Single Milk Sample. *J. Dairy Sci.* 2011, 94, 250–261. <https://doi.org/10.3168/jds.2010-3559>
- Hailemariam, D.; Mandal, R.; Saleem, F.; Dunn, S.M.; Wishart, D.S.; Ametaj, B.N. Identification of Predictive Biomarkers of Disease State in Transition Dairy Cows. *J. Dairy Sci.* 2014, 97, 2680–2693. <https://doi.org/10.3168/jds.2013-6803>
- Haxhijaj K, Wishart DS, Ametaj BN. Mastitis: What It Is, Current Diagnostics, and the Potential of Metabolomics to Identify New Predictive Biomarkers. *Dairy.* 2022, 3(4):722-746. <https://doi.org/10.3390/dairy3040050>
- Hillerton, E. Detecting Mastitis Cow-Side. In Proceedings of the National Mastitis Council Annual Meeting Proceedings (2000), Atlanta, GA, USA, 13–16 February 2000; pp. 48–53.
- Labohm, R.; Götz, E.; Luhofer, G.; Hess, R.G.; Bostedt, H. Factors Influencing the Somatic Milk-Cell-Count in Dairy Cows. 1. Influence of Bacteriological Findings, Stage and Number of Lactation. *Milchwissenschaft* 1998, 53, 63–66.
- Pasternak, A., Koshevoy, V., Naumenko, S., Radzykhovskiy, M., & Skliarov, P. Characteristics of bacterial contamination of the mammary gland secretion of lactating cows with subclinical mastitis. *Scientific Messenger of LNU of Veterinary Medicine and Biotechnologies. Series: Veterinary Sciences.* 2023, 25(112), 113-117. <https://doi.org/10.32718/nvvet11218>
- Pyyrälä, S. Indicators of Inflammation in the Diagnosis of Mastitis. *Vet. Res.* 2003, 34, 565–578. <https://doi.org/10.1051/vetres:2003026>
- Skliarov, P., Fedorenko, S., Naumenko, S., Bilyi, D., Koshevoy, V., Petrusha, V., & Onyshchenko, O. Cows postpartum polymorbid pathology. *Journal of Advanced Veterinary Research.* 2023, 13(8), 1730–1736. <https://www.advetresearch.com/index.php/AVR/article/view/1523>
- Skliarov, P., Fedorenko, S., Naumenko, S., Koshevoy, V., & Pelyh, K. The development of phyto- and tissue origin medicines for veterinary reproductive issues. *Scientific Horizons.* 2021, 24(8), 15–25. [https://www.doi.org/10.48077/scihor.24\(8\).2021.15-25](https://www.doi.org/10.48077/scihor.24(8).2021.15-25)
- Sundekilde, U.K.; Poulsen, N.A.; Larsen, L.B.; Bertram, H.C. Nuclear Magnetic Resonance Metabonomics Reveals Strong Association between Milk Metabolites and Somatic Cell Count in Bovine Milk. *J. Dairy Sci.* 2013, 96, 290–299. <https://doi.org/10.3168/jds.2012-5819>
- Thompson-Crispi KA, Miglior F, Mallard BA. Incidence rates of clinical mastitis among Canadian Holsteins classified as high, average, or low immune responders. *Clin Vaccine Immunol.* 2013, 20(1):106-12. <https://doi.org/10.1128/CVI.00494-12>
- Viguier, C.; Arora, S.; Gilmartin, N.; Welbeck, K.; O’Kennedy, R. Mastitis Detection: Current Trends and Future Perspectives. *Trends Biotechnol.* 2009, 27, 486–493. <https://doi.org/10.1016/j.tibtech.2009.05.004>
- Zwierzchowski, G.; Zhang, G.; Mandal, R.; Wishart, D.S.; Ametaj, B.N. Mass-Spec-Based Urinary Metabotyping around Parturition Identifies Screening Biomarkers for Subclinical Mastitis in Dairy Cows. *Res. Vet. Sci.* 2020, 129, 39–52. <https://doi.org/10.1016/j.rvsc.2020.01.001>